

หัวข้อวิจัย	การศึกษาศักยภาพและมูลค่าของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวต่อการสร้างรายได้ของ จังหวัดชัยนาท สิงห์บุรี สระแก้ว และสมุทรสาคร ในเขตภาคกลาง
ชื่อผู้วิจัย	รศ. ศิริชัย พงษ์วิชัย ผศ.ดร. อติลลภา พงศ์ยี่หล้า ดร.พัฒน์ พัฒนรังสรรค์ กาญจนา โยธาใหญ่
คณะ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต และ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ปี	2555

บทคัดย่อ

การศึกษาศักยภาพและมูลค่าของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวต่อการสร้างรายได้ของจังหวัด
ชัยนาท สิงห์บุรี สระแก้ว และสมุทรสาคร ในเขตภาคกลาง

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการบูรณาการของ 3 โครงการย่อยคือ 1) การประเมินศักยภาพการ
ท่องเที่ยว 2) แผนการตลาดท่องเที่ยวเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และ 3) การจัดการความรู้การ
ท่องเที่ยวและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อส่งเสริมรายได้ที่ยั่งยืนของทั้ง 4 จังหวัด มีวิธีการศึกษา
ร่วมกัน คือการดำเนินการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ สำหรับการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพได้
ทำการไปพร้อมกันโดยศึกษาเชิงลึกแบบสนทนากลุ่มย่อยกับกลุ่มบุคคล 3 กลุ่มคือ กลุ่มประชาชนใน
พื้นที่ กลุ่มผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว และกลุ่มองค์กรท้องถิ่นทั้งหน่วยราชการ โดย
ทำการศึกษาไม่น้อยกว่า 3 พื้นที่ต่อ 1 จังหวัด สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณแต่ละโครงการใช้แบบ
สำรวจของแต่ละโครงการและบูรณาการผลการศึกษาร่วมกัน โดยทำการศึกษาจากนักท่องเที่ยวที่เคย
และอยู่ระหว่างการท่องเที่ยว โดยการศึกษาครั้งนี้เน้นการศึกษาผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยว 5 ผลิตภัณฑ์ คือ
อาหาร นันทนาการ ที่พัก องค์กรความรู้ ธรรมชาติ

จากการบูรณาการผลการศึกษาของทั้ง 3 โครงการ พบว่า

จังหวัดชัยนาท สิงห์บุรีและสระแก้วมีศักยภาพผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวอยู่ใน
ระดับปานกลาง ส่วนจังหวัดสมุทรสาครมีศักยภาพผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวอยู่ในระดับสูงแต่มีแหล่ง
ท่องเที่ยวอยู่ในระดับต่ำ แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพของจังหวัดชัยนาทคือ สวนนกชัยนาทและวัด
ปากคลองมะขามเฒ่า จังหวัดสิงห์บุรีคือ วัดพระนอนจักรสีห์และวัดพิบูลทอง จังหวัดสระแก้วคือ
อุทยานแห่งชาติปางสีดา/ตาพระยา ส่วนจังหวัดสมุทรสาครคือเบญจรงค์ดอนไก่ดีและศาลพันท้ายนร
สิงห์ แนวทางสร้างเสริมศักยภาพควรเน้นการนำเสนอการท่องเที่ยวเชิงสังคมวัฒนธรรม ให้คนท้องถิ่น
มีส่วนร่วมในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้เกิดความกลมกลืนระหว่างวิถีชีวิตชุมชนกับกิจกรรมการ
ท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดศักยภาพที่ยั่งยืน

จากผลการประเมินศักยภาพของโครงการย่อยที่ 1 และข้อค้นพบจากการสำรวจของโครงการย่อยที่ 3 เกี่ยวกับการจัดการความรู้ โครงการย่อยที่ 2 ได้นำผลมาบูรณาการ ทำให้ได้รูปแบบผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่สอดคล้องกับทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดทั้งสี่ ผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวของจังหวัดชัยนาทคือ นันทนาการของสวนนกและวัดปากคลองมะขามเฒ่า ผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวของจังหวัดสิงห์บุรีคือ องค์ความรู้สำคัญที่วัดพระนอนจักรสีห์และวัดพิบูลทอง ตลอดจนองค์ความรู้จากการทำประมงน้ำจืดทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ปลาที่มีชื่อเสียง ของจังหวัดสระแก้วคือ ผลิตภัณฑ์นันทนาการซึ่งเป็นการจับจ่ายสินค้าที่ตลาดโรงเกลือและธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติปางสีดา/ตาพระยา ของจังหวัดสมุทรสาครคือ อาหารซึ่งได้แก่อาหารทะเลและผลไม้ รองลงมาคือองค์ความรู้จากข้อคิดเกี่ยวกับศาลพันท้ายนรสิงห์ และองค์ความรู้ที่อยู่ในผลิตภัณฑ์เบญจรงค์ตอนไถ่มาใช้ประโยชน์ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่ม สำหรับการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวเป็นการนำวัตถุดิบในท้องถิ่นผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และวัฒนธรรมท้องถิ่น ก่อให้เกิดเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าและหายากจนนักท่องเที่ยวต้องไปแสวงหาหรือเยี่ยมชมถึงถิ่นของจังหวัดนั้น ส่วนโครงการย่อยที่ 3 ศึกษาเรื่องการจัดการความรู้การท่องเที่ยวโดยเสาะหาองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในแต่ละจังหวัด ศึกษารูปแบบการจัดการองค์ความรู้ในแต่ละจังหวัด บูรณาการผลการศึกษาจากโครงการย่อยที่ 1 และโครงการย่อยที่ 2 เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลการท่องเที่ยว พัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์และนำเสนอหลักสูตรการให้ความรู้ด้านการตลาดท่องเที่ยว และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมรายได้อย่างยิ่งยืน

อย่างไรก็ตามทุกจังหวัดมีจุดด้อยในเรื่องการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวไม่มีอิสระในการบริหารงานด้านงบประมาณการท่องเที่ยวต้องขึ้นอยู่กับจังหวัดอื่น นอกจากนี้ทั้ง 4 จังหวัด ยังขาดการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชน อีกทั้งผู้รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวมีการโยกย้ายตามวาระทำให้แผนงานไม่มีความต่อเนื่องและไม่มียุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชัดเจน ทำให้มีผู้รับผิดชอบหลายหน่วยงานและไม่มีการบูรณาการงานท่องเที่ยวร่วมกัน

Research Title: A Study of Potential and Value of Tourism Products
for Increasing Income in Chai Nat, Sing Buri, Sa Kaeo, and Samut
Sakhon Provinces, in the Central Region of Thailand.

Name of Researchers: Sirichai Pongwichai Adilla Pongyeela Pat Pattanarangsun
Kanchana Yothayai

University: Chulalongkorn university, Dhurakij Pundit University and
Kasarsart university Si Racha Campus

Year: 2012

Abstract

A Study of Potential and Value of Tourism Products for Increasing Income in Chai Nat, Sing Buri, Sa Kaeo, and Samut Sakhon Provinces, in the Central Region of Thailand. The study was an integration of sub projects namely Potential Assessment of Tourism, Marketing Plan of Creative Economy Tourism and Knowledge Management of Tourism and Human Resource Development for Sustainable Increasing Income in Chai Nat, Sing Buri, Sa Kaeo, and Samut Sakhon Provinces, in the Central Region of Thailand.

All data was assimilated simultaneously in both qualitative and quantitative methods. Qualitative data were accumulated through focus groups identified in three groups which were the citizenry, entrepreneurs working in relation to the tourism field, and those from local organizations both from private and government entities. The qualitative was done through focus group at least three areas of each province. Each project carried out exploration techniques for quantitative measurement. Data were collected from the survey of previous and current tourists and results were subsequently integrated. This study focused on the five main tourism products of the four provinces which included food, recreation, accommodation, body of knowledge, and nature.

Respective project results were integrated and found as follows

Chai Nat, Sing Buri and Sa Kaeo had potential of tourism products and tourist destinations at moderate level. Samut Sakhon had high potential of tourism products but low potential of tourist destinations. The most significant tourist destination of Chai Nat were Chai Nat Bird Park and Wat Pak Khong Makham, Sing Buri were Wat Phra Non Chakkrasi Worawihan and Wat Pigul Thong, Sa Kaeo were Pang Sida and Ta Phraya National Park, Samut Sakhon were Donkaidee Benjarong and Phan Thai Norasing Shrine. The guidelines to increase the potential are to propose the cultural tourism, brings local communities to participate in term of ecotourism and synergy between the community lifestyle and tourism activities for sustainable tourism.

From the results of the potential evaluation from the first project and the surveyed results of the third project concerning knowledge management, the second project integrated both results brought to the type of creative economy tourism products relevance to tourism resources of Chai Nat, Sing Buri, Sa Kaeo and Samut Sakhon. Tourism products of Chai Nat were the recreation of Chai Nat Bird Park and Wat Pak Khong Makham. The tourism products of Sing Buri were the significant body of knowledge at Wat Phra Non Chakkrasi Worawihan and Wat Pigul Thong including body of knowledge from fresh water fisheries. Tourism products of Sa Kaeo were recreation from shopping at Rong Kluea market and the nature of Pang Sida and Ta Phraya National Park. The tourism products of Samut Sakhon were foods especially seafood and local fruits including body of knowledge of Phan Thai Norasing Shrine and Donkaidee Benjarong.

For creating the added value of tourism products, the local entrepreneurs must use local raw materials mix with the local wisdom, technology and local cultures bring to the uniqueness of valuable products which are rarely to find, the tourists must acquire those products by coming to those provinces. The third project studies knowledge management of tourism by acquiring body of knowledge concerning tourism in the four provinces above, study the type of knowledge management in each province and integrated the results of the study from the first project and the second project to develop tourism database, develop medias for

public relation including the training program related to tourism marketing and human resource development for sustainable tourism to gain more income to those provinces.

On the other hand, it was found that tourism management in all the provinces studied lack in tourism management in term of financial management. This was due to the fact each province has no budget of their own and had to depend on other provinces for financial resources. Furthermore, there was a lack of coordination between the concerned government entities and the local people. This was mostly due to government projects related to tourism which had the tendency to change often which discontinue ongoing projects resulting to unclear policies.